

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

10 päivänä lokakuuta 2013*

Unionin kansalaisuus — SEUT 20 ja SEUT 21 artikla — Direktiivi 2004/38/EY — Sellaisen kolmannen maan kansalaisen oleskeluoikeus, joka on alaikäisten unionin kansalaisuuden omaavien pikkulasten suoraan takenevassa polvessa oleva sukulainen — Unionin kansalaiset, jotka ovat syntyneet muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jonka kansalaisuus heillä on, ja jotka eivät ole käyttäneet oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen — Perusoikeudet

Asiassa C-86/12,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Cour administrative (Luxemburg) on esittänyt 16.2.2012 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 20.2.2012, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Adzo Domenyo Alokpa,

Jarel Moudoulou ja

Eja Moudoulou

vastaan

Ministre du Travail, de l'Emploi et de l'Immigration,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. Silva de Lapuerta (esittelevä tuomari) sekä tuomarit J. L. da Cruz Vilaça, G. Arestis, J.-C. Bonichot ja A. Arabadjiev,

julkisasiamies: P. Mengozzi,

kirjaaja: hallintovirkamies V. Tourrès,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 17.1.2013 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Adzo Domenyo Alokpa sekä hänen poikansa Jarel ja Eja Moudoulou, edustajinaan avocat A. Fatholahzadeh ja avocat S. Freyermuth,
- Luxemburgin hallitus, asiamiehinään P. Frantzen ja C. Schiltz, avustajanaan avocate L. Maniewski,
- Belgian hallitus, asiamiehinään T. Materne ja C. Pochet,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

- Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek ja J. Vlácil,
- Saksan hallitus, asiamiehinään T. Henze, N. Graf Vitzthum ja A. Wiedmann,
- Kreikan hallitus, asiamiehenään T. Papadopoulou,
- Liettuan hallitus, asiamiehinään D. Kriauciūnas ja V. Balčiūnaitė,
- Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. Bulterman ja C. Wissels,
- Puolan hallitus, asiamiehinään B. Majczyna ja M. Szpunar,
- Euroopan komissio, asiamiehinään D. Maidani ja C. Tufvesson,

kuultuaan julkisasiamiehen 21.3.2013 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 20 ja SEUT 21 artiklan määräysten sekä Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY (EUVL L 158, s. 77 sekä oikaisu EUVL L 229, s. 35 ja EUVL 2005, L 197, s. 34) tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Adzo Domyeny Alokpa ja hänen poikansa Jarel ja Eja Moudoulou sekä ministre du Travail, de l'Emploi et de l'Immigration (työ-, työllisyys- ja maahanmuuttoministeri, jäljempänä ministeri) ja jossa on kyse ministerin tekemästä päätöksestä, jolla Alokपालta evätään oleskeluoikeus Luxemburgissa ja hänet määrätään poistumaan kyseisen jäsenvaltion alueelta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Direktiivit 2003/86/EY ja 2003/109/EY

- 3 Oikeudesta perheenyhdistämiseen 22.9.2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/86/EY (EUVL L 251, s. 12) 1 artiklan mukaan kyseisen direktiivin tavoitteena on vahvistaa edellytykset, joiden täyttyessä jäsenvaltioissa laillisesti oleskelevilla kolmansien maiden kansalaisilla on oikeus perheenyhdistämiseen, ja pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta 25.11.2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/109/EY (EUVL 2004, L 16, s. 44) 1 artiklan a alakohdan mukaan jälkimmäisen direktiivin tavoitteena on vahvistaa edellytykset, joilla jäsenvaltio voi myöntää alueellaan laillisesti oleskelevalle kolmannen maan kansalaiselle pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen aseman tai peruuttaa tällaisen aseman, ja tähän asemaan liittyvät oikeudet.

Direktiivi 2004/38

- 4 Direktiivin 2004/38 2 artiklan otsikko on ”Määritelmät”, ja siinä säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 1) ’unionin kansalaisella’ henkilöä, jolla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus;
- 2) ’perheenjäsenellä’:
– –
d) unionin kansalaisesta riippuvaisia sukulaisia suoraan takenevassa polvessa samoin kuin unionin kansalaisen aviopuolison tai b alakohdassa tarkoitetun kumppanin vastaavanlaisia sukulaisia;
- 3) ’vastaanottavalla jäsenvaltiolla’ jäsenvaltiota, johon unionin kansalainen siirtyy käyttääkseen oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen ja oleskeluun.”

- 5 Direktiivin 2004/38 3 artiklan otsikko on ”Henkilöt, joihin tätä direktiiviä sovelletaan”, ja sen 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin unionin kansalaisiin, jotka siirtyvät toiseen jäsenvaltioon tai oleskelevat toisessa jäsenvaltiossa kuin jonka kansalaisia he ovat, sekä heidän 2 artiklan 2 alakohdassa määritelyihin perheenjäseniinsä, jotka tulevat heidän mukanaan tai seuraavat heitä myöhemmin.”

- 6 Kyseisen direktiivin 7 artiklan otsikko on ”Oikeus oleskella yli kolme kuukautta”, ja siinä säädetään seuraavaa:

”1. Unionin kansalaisilla on oikeus oleskella toisen jäsenvaltion alueella yli kolmen kuukauden ajan:

- a) jos he ovat työntekijöitä tai itsenäisiä ammatinharjoittajia vastaanottavassa jäsenvaltiossa; tai
- b) jos heillä on itseään ja perheenjäseniään varten riittävät varat niin, että he eivät oleskelunsa aikana muodostu rasitteeksi vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle, ja kattava sairausvakuutus turva vastaanottavassa jäsenvaltiossa; tai
- c)
– jos he ovat kirjoittautuneet yksityiseen tai julkiseen laitokseen, jonka vastaanottava jäsenvaltio on hyväksynyt tai jota se rahoittaa lainsäädäntönsä tai hallinnollisen käytäntönsä mukaisesti, pääasiallisena tarkoituksenaan osallistua koulutukseen, ammattikoulutus mukaan lukien, ja
– jos heillä on kattava sairausvakuutus turva vastaanottavassa jäsenvaltiossa ja he osoittavat asiaankuuluvalla kansalliselle viranomaiselle vakuutuksella tai muulla vastaavalla valitsemallaan tavalla, että heillä on itseään ja perheenjäseniään varten riittävät varat niin, että he eivät oleskelunsa aikana muodostu rasitteeksi vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle; tai
- d) jos he ovat a, b tai c alakohdassa tarkoitetut edellytykset täyttävän unionin kansalaisen mukana matkustavia tai häntä myöhemmin seuraavia perheenjäseniä.

2. Edellä 1 kohdassa säädetty oleskeluoikeus koskee myös perheenjäseniä, jotka eivät ole minkään jäsenvaltion kansalaisia ja jotka tulevat unionin kansalaisen mukana vastaanottavaan jäsenvaltioon tai seuraavat häntä sinne myöhemmin, edellyttäen, että kyseinen unionin kansalainen täyttää 1 kohdan a, b tai c alakohdassa tarkoitetut edellytykset.

--”

Luxemburgin oikeus

7 Henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta ja maahanmuutosta 29.8.2008 annetun lain (loi du 29 août 2008 portant sur la libre circulation des personnes et l’immigration; Mémorial A 2008, s. 2024; jäljempänä vapaasta liikkuvuudesta annettu laki) tarkoituksena on saattaa direktiivit 2003/86 ja 2004/38 osaksi Luxemburgin oikeusjärjestystä.

8 Kyseisen lain 6 §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Unionin kansalaisilla on oikeus oleskella Luxemburgin alueella yli kolmen kuukauden ajan, jos he täyttävät jonkin seuraavista edellytyksistä:

1. he työskentelevät palkkatyöntekijöinä tai itsenäisinä ammatinharjoittajina
2. heillä on itseään ja 12 §:ssä tarkoitettuja perheenjäseniään varten riittävät varat niin, että he eivät muodostu rasitteeksi sosiaalihuoltojärjestelmälle, ja sairausvakuutusurva
3. he ovat kirjoittautuneet julkiseen tai yksityiseen oppilaitokseen, joka on hyväksytty Luxemburgin suurherttuakunnassa voimassa olevien lakien ja asetusten mukaisesti, pääasiallisena tarkoituksenaan osallistua koulutukseen tai tässä yhteydessä ammattikoulutukseen, ja he osoittavat, että heillä on itseään ja perheenjäseniään varten riittävät varat niin, että he eivät muodostu rasitteeksi sosiaalihuoltojärjestelmälle, ja sairausvakuutusurva.

(2) Suurherttuakunnan asetuksella täsmennetään, mitä edellä 1 momentin 2 ja 3 kohdassa edellytetyillä varoilla tarkoitetaan, ja säädetään yksityiskohtaisista säännöistä, joiden mukaisesti kyseisistä varoista on esitettävä näyttö.

--”

9 Mainitun lain 12 §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Perheenjäseniksi katsotaan:

--

d) unionin kansalaisesta riippuvaiset sukulaiset suoraan takenevassa polvessa samoin kuin unionin kansalaisen aviopuolison tai b kohdassa tarkoitetun kumppanin vastaavanlaiset sukulaiset.

(2) Ministeri voi antaa muille kuin 1 momentin määritelmän mukaisille perheenjäsenille näiden kansalaisuuteen katsomatta luvan oleskella Luxemburgin alueella, jos he täyttävät jonkin seuraavista edellytyksistä:

1. he olivat lähtömaassaan sellaisesta unionin kansalaisesta, joka on ensisijainen oleskeluoikeuden haltija, riippuvaisia tai asuivat samassa taloudessa tämän kanssa

2. vakavat terveydelliset syyt ehdottomasti edellyttävät, että kyseinen unionin kansalainen antaa henkilökohtaista hoitoa asianomaiselle perheenjäsenelle.

Edellisessä kohdassa tarkoitettujen perheenjäsenten maahantulo- ja oleskeluhakemus on tutkittava laajasti ottamalla huomioon heidän olosuhteensa.

– –”

- 10 Saman lain 103 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Ministerin on ennen kolmansien maiden kansalaisten oleskelun epäämistä, oleskeluluvan peruuttamista tai uusimatta jättämistä tai heidän karkottamistaan koskevan päätöksen tekemistä otettava huomioon erityisesti se, kuinka kauan asianomainen on oleskellut Luxemburgin alueella, asianomaisen ikä, terveydentila, perhe- ja taloudellinen tilanne, kuinka hyvin asianomainen on kotoutunut Luxemburgin yhteiskuntaan ja kulttuuriin, sekä se, missä määrin asianomaisella on yhteyksiä kotimaahansa, paitsi jos hänen oleskelunsa Luxemburgissa on uhka yleiselle järjestykselle tai yleiselle turvallisuudelle.

Karkottamispäätöstä, lukuun ottamatta yleiseen turvallisuuteen liittyviin vakaviin syihin perustuvaa päätöstä, ei saada kohdistaa ilman laillista edustajaa tulevaan alaikäiseen, paitsi jos karkottaminen on hänen etunsa vuoksi tarpeen.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 11 Alokpa, joka on Togon kansalainen, teki 21.11.2006 Luxemburgin viranomaisille turvapaikkaoikeudesta ja täydentävistä suojan muodoista 5.5.2006 annetussa laissa (loi du 5 mai 2006 relative au droit d’asile et à des formes complémentaires de protection; Mémorial A 2006, s. 1402) tarkoitetun kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen. Luxemburgin viranomaiset kuitenkin hylkäsivät kyseisen hakemuksen, ja Luxemburgin tuomioistuimet vahvistivat niiden päätöksen.
- 12 Alokpa teki tämän jälkeen mainituille viranomaisille hakemuksen siitä, että hänen oleskelunsa maassa suvaittaisiin (statut de tolérance). Vaikka tuosta hakemuksesta tehtiin aluksi hylkäävä päätös, se otettiin kuitenkin uudelleen tarkasteltavaksi ja Alokpan osalta päätettiin, että hänen oleskelunsa suvaittaisiin 31.12.2008 saakka siitä syystä, että asianomainen oli 17.8.2008 synnyttänyt Luxemburgissa kaksoset, jotka tarvitsivat hoitoa ennenaikaisen syntymänsä vuoksi.
- 13 Ranskan kansalainen Moudoulou tunnusti Alokpan lapset syntymätodistuksia laadittaessa. Lapsilla on Ranskan kansalaisuus, ja heille myönnettiin 15.5. Ranskan passi ja 4.6.2009 Ranskan henkilökortti.
- 14 Tällä välin Luxemburgin viranomaiset olivat hylänneet Alokpan tekemän oleskelun suvaitsemisen jatkamista koskevan hakemuksen mutta lykänneet kuitenkin hänen karkotuksensa täytäntöönpanoa 5.6.2010 saakka; lykkäystä ei tämän jälkeen enää jatkettu.
- 15 Alokpa teki 6.5.2010 vapaasta liikkuvuudesta annetun lain mukaisen oleskelulupahakemuksen. Alokpa totesi vastauksena ministerin lisätietopyyntöön, ettei hän voinut asettua lapsineen Ranskaan, jossa lasten isä asuu, koska hänellä ei ollut mitään suhdetta isään ja koska mainitut lapset tarvitsivat lääketieteellistä seurantaa Luxemburgissa ennenaikaisen syntymänsä vuoksi. Ministeri hylkäsi tämän hakemuksen 14.10.2010 tekemällään päätöksellä.
- 16 Kyseisen päätöksen mukaan yhtäältä unionin kansalaisen perheenjäsenien oleskeluoikeus rajoittuu unionin kansalaisesta riippuvaisiin sukulaisiin suoraan takenevassa polvessa, joten Alokpa ei täytä kyseistä edellytystä. Toisaalta Alokpan lapset eivät päätöksen mukaan täytä myöskään vapaasta liikkuvuudesta annetun lain 6 §:n 1 momentissa vahvistettuja edellytyksiä. Mainitussa päätöksessä

korostettiin lisäksi, että lasten lääketieteellinen seuranta oli täysin mahdollista järjestää Ranskassa ja että Alokpa ei täyttänyt myöskään edellytyksiä voidakseen kuulua mainitussa laissa tarkoitettuihin muihin oleskelulupaluokkiin.

- 17 Alokpa nosti omissa nimissään ja kahden lapsensa nimissä ministerin päätöksestä kanteen Tribunal administratifissa (Luxemburg). Kyseinen tuomioistuin hylkäsi kanteen perusteettomana 21.9.2011 antamallaan tuomiolla. Alokpa haki kyseiseen tuomioon muutosta ennakkoratkaisua pyytäneeltä tuomioistuimelta 31.10.2011 toimittamallaan valituskirjelmällä.
- 18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa olevan riidatonta, että Alokpan lapset eivät ole missään vaiheessa viettäneet perhe-elämää isänsä kanssa, joka on vain tehnyt ilmoituksen heidän syntymästään ja mahdollistanut sen, että heille on myönnetty Ranskan henkilöasiakirjat. Kyseinen tuomioistuin toteaa samoin, että Alokpa ja hänen lapsensa ovat viettäneet tosiasiallisesti yhteistä perhe-elämää vastaanottokeskuksessa lasten pidennetyn synnytyssairaalassa oleskelun jälkeen ja että lapset eivät ole sanan varsinaisessa merkityksessä käyttäneet oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen.
- 19 Tässä tilanteessa Cour administrative päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko SEUT 20 artiklaa, tarvittaessa yhdessä [Euroopan unionin] perusoikeuskirjan 20, 21, 24, 33 ja 34 artiklan kanssa, kun yhtä tai useampaa niistä tarkastellaan erikseen tai yhdessä, tulkittava siten, että se estää jäsenvaltiota yhtäältä epäämystä kolmannen valtion kansalaiselta, joka vastaa yksin sellaisten pienten lastensa huollosta, jotka ovat unionin kansalaisia, oleskelun viimeksi mainittujen asuinjäsenvaltiossa, jossa nämä ovat asuneet yhdessä hänen kanssaan syntymästään lähtien, vaikkei heillä olekaan kyseisen jäsenvaltion kansalaisuutta, ja toisaalta epäämystä mainitulta kolmannen valtion kansalaiselta oleskeluoikeutta osoittavan asiakirjan ja myöhemmin työluvan?

Onko tällaisia päätöksiä pidettävä sellaisina, että niiden johdosta kyseiset lapset eivät tosiasiallisesti voi käyttää pääosaa unionin kansalaisen asemaan liittyvistä oikeuksistaan asuinvaltiossaan, jossa he ovat asuneet syntymästään lähtien, myöskään siinä nimenomaisessa tilanteessa, jossa heidän toinen suoraan takenevassa polvessa oleva sukulaisensa, jonka kanssa he eivät missään vaiheessa ole eläneet yhteistä perhe-elämää, asuu toisessa unionin jäsenvaltiossa, jonka kansalainen hän on?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 20 Alustavasti on huomautettava, että vaikka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on rajoittanut kysymyksensä koskemaan vain SEUT 20 artiklan tulkintaa, tämä seikka ei estä unionin tuomioistuinta esittämästä sille kaikkia unionin oikeuden tulkintaan liittyviä seikkoja, jotka saattavat olla hyödyllisiä kansallisen tuomioistuimen arvioidessa käsiteltävänä olevaa asiaa, riippumatta siitä, onko kansallinen tuomioistuin viitannut niihin kysymyksissään (ks. vastaavasti asia C-434/09, McCarthy, tuomio 5.5.2011, Kok., s. I-3375, 24 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 21 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämällä kysymyksellä on siis ymmärrettävä pyrittävän selvittämään, onko SEUT 20 ja SEUT 21 artiklaa tulkittava pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa siten, että ne estävät jäsenvaltiota epäämystä kolmannen maan kansalaiselta oikeuden oleskella sen alueella, vaikka kyseinen kansalainen vastaa yksin sellaisten pienten lasten huollosta, jotka ovat unionin kansalaisia ja jotka ovat syntymästään lähtien oleskelleet hänen kanssaan kyseisessä jäsenvaltiossa ilman, että heillä olisi kyseisen jäsenvaltion kansalaisuutta ja että he olisivat käyttäneet oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen.
- 22 Tässä yhteydessä on huomautettava, että unionin kansalaisuutta koskevilla unionin oikeuden määräyksillä ja säännöksillä kolmansien maiden kansalaisille mahdollisesti myönnettyt oikeudet eivät ole kyseisten kansalaisten omia oikeuksia vaan unionin kansalaisen liikkumisvapauden käyttämisestä

johdettuja oikeuksia. Mainittujen johdettujen oikeuksien, joita ovat muun muassa unionin kansalaisen perheenjäsenen maahantulo- ja oleskeluoikeus, tavoite ja oikeutus perustuvat siihen toteamukseen, että niiden tunnustamisen epääminen voi loukata unionin kansalaisten vapaata liikkuvuutta siten, että se saa hänet luopumaan käyttämästä oikeuttaan tulla vastaanottavaan jäsenvaltioon ja oleskella siellä (ks. vastaavasti asia C-87/12, Ymeraga ja Ymeraga-Tafarshiku, tuomio 8.5.2013, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 23 Samoin on korostettava olevan tilanteita, joille on ominaista se, että vaikka niitä säännellään säännöksillä, jotka kuuluvat lähtökohtaisesti jäsenvaltioiden toimivaltaan, eli kolmansien maiden kansalaisten maahantulo- ja oleskeluoikeutta koskevilla säännöksillä, jotka eivät kuulu johdetun oikeuden sellaisten säännösten soveltamisalaan, joissa tietyin edellytyksin säädetään tällaisen oikeuden antamisesta, niillä on kuitenkin erottamaton yhteys unionin kansalaisen liikkumisvapauteen, joka on esteenä sille, että kyseinen maahantulo- ja oleskeluoikeus evätään kolmansien maiden kansalaisilta siinä jäsenvaltiossa, jossa unionin kansalainen oleskelee, jottei liikkumisvapautta loukattaisi (ks. em. asia Ymeraga ja Ymeraga-Tafarshiku, tuomion 37 kohta).
- 24 Tässä tapauksessa on korostettava ensimmäiseksi, ettei Alokpa voida pitää direktiivin 2004/38 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna henkilönä, johon kyseistä direktiiviä sovelletaan.
- 25 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä näet ilmenee, että unionin kansalaisesta, jolla on oleskeluoikeus, ”riippuvaisen” perheenjäsenen asema on seurausta tosiasiallisesta tilanteesta, jolle on ominaista se seikka, että oleskeluoikeuden haltija vastaa perheenjäsenen aineellisesta tukemisesta, joten kun kyseessä on päinvastainen tilanne eli se, että oleskeluoikeuden haltija on riippuvainen kolmannen maan kansalaisesta, viimeksi mainittu ei voi vedota direktiivissä 2004/38 tarkoitetun kyseisen oleskeluoikeuden saajasta ”riippuvaisen”, suoraan takenevassa polvessa olevan sukulaisen asemaan saadakseen oleskeluoikeuden vastaanottavassa jäsenvaltiossa (asia C-40/11, Iida, tuomio 8.11.2012, 55 kohta).
- 26 Tässä tapauksessa oleskeluoikeuden haltijat eli Alokpan kaksi poikaa ovat tosiasiasa riippuvaisia Alokpasta, joten asianomainen ei voi vedota heistä riippuvaisen, suoraan takenevassa polvessa olevan sukulaisen asemaan direktiivissä 2004/38 tarkoitetulla tavalla.
- 27 Pääasiassa kyseessä olevaa tilannetta muistuttavassa tilanteessa, jossa unionin kansalainen oli syntynyt vastaanottavassa jäsenvaltiossa eikä hän ollut käyttänyt oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen, yhteisöjen tuomioistuin kuitenkin totesi, että direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan kanssa analogisessa säännöksessä olevaa ilmaisua ”on riittävät varat” oli tulkittava siten, että on riittävää, että unionin kansalaisella on tällaiset varat, eikä kyseisessä säännöksessä aseteta mitään vaatimuksia niiden alkuperän suhteen, joten nuo varat voivat tulla kolmannen maan kansalaiselta, joka on asianomaisten pikkulapsia olevien kansalaisten vanhempi (ks. vastaavasti kyseistä direktiiviä aikaisempien unionin oikeuden säädösten osalta asia C-200/02, Zhu ja Chen, tuomio 19.10.2004, Kok., s. I-9925, 28 ja 30 kohta).
- 28 Näin ollen on todettu, että jos sellaista vanhempaa, joka on jäsenvaltion tai kolmannen maan kansalainen ja joka on tosiasiallisesti alaikäisen unionin kansalaisen huoltaja, kielletäisiin oleskelemasta kyseisen kansalaisen kanssa vastaanottavassa jäsenvaltiossa, tuon unionin kansalaisen oleskeluoikeus menettäisi täysin tehokkaan vaikutuksensa, koska se, että pieni lapsi voi käyttää oleskeluoikeuttaan, edellyttää välttämättä, että kyseisellä lapsella on oikeus sen henkilön läsnäoloon, joka on tosiasiasa lapsen huoltaja, ja näin ollen sitä, että tämän henkilön on voitava oleskella lapsen kanssa vastaanottavassa jäsenvaltiossa mainitun oleskelun ajan (ks. em. asia Zhu ja Chen, tuomion 45 kohta ja em. asia Iida, tuomion 69 kohta).
- 29 Jos SEUT 21 artiklalla ja direktiivillä 2004/38 myönnetään vastaanottavassa jäsenvaltiossa oleskeluoikeus toisen jäsenvaltion kansalaiselle, joka on alaikäinen pieni lapsi ja joka täyttää kyseisen direktiivin 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa vahvistetut edellytykset, näiden samojen määräysten ja

säännösten nojalla vanhemmalla, joka tosiasiallisesti huolehtii mainitusta kansalaisesta, on siten oikeus oleskella hänen kanssaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa (ks. vastaavasti em. asia Zhu ja Chen, tuomion 46 ja 47 kohta).

- 30 Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava, täyttävätkö Alokpan lapset direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdassa vahvistetut edellytykset ja onko heillä siis oleskeluoikeus vastaanottavassa jäsenvaltiossa SEUT 21 artiklan nojalla. Kyseisen tuomioistuimen on erityisesti tarkastettava, onko mainituilla lapsilla itsellään tai äitinsä kautta direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettut riittävät varat ja kattava sairausvakuutusurva.
- 31 Jos direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdassa vahvistetut edellytykset eivät täyty, SEUT 21 artiklaa on tulkittava siten, ettei se ole esteenä sille, että Alokpalta evätään oikeus oleskella Luxemburgin alueella.
- 32 Unionin tuomioistuin on toiseksi todennut SEUT 20 artiklasta, että on olemassa hyvin erityislaatuisia tilanteita, joissa oleskeluoikeutta ei siitä huolimatta, ettei kolmansien maiden kansalaisten oleskeluoikeuteen liittyvää toissijaista oikeutta ole sovellettava eikä kyseinen unionin kansalainen ole käyttänyt liikkumisvapauttaan, voida poikkeuksellisesti evätä kolmannen maan kansalaiselta, joka on kyseisen unionin kansalaisen perheenjäsen, koska tällä kansalaisella olevan unionin kansalaisuuden tehokas vaikutus jätettäisiin ottamatta huomioon, jos tällaisen epäämisen seurauksena kyseinen unionin kansalainen tosiasiallisesti joutuisi lähtemään koko unionin alueelta eikä hän siis tosiasiallisesti voisi käyttää pääosaa oikeuksista, jotka hänellä on unionin kansalaisen aseman perusteella (ks. em. asia Iida, tuomion 71 kohta ja em. asia Ymeraga ja Ymeraga-Tafarshiku, tuomion 36 kohta).
- 33 Jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin siis toteaa, ettei SEUT 21 artikla ole esteenä sille, että Alokpalta evätään oikeus oleskella Luxemburgin alueella, kyseisen tuomioistuimen on vielä tarkastettava, voitaisiinko tällainen oleskeluoikeus kuitenkin myöntää hänelle poikkeuksellisesti, koska muussa tapauksessa unionin kansalaisuuden, joka asianomaisen lapsilla on, tehokas vaikutus jätetään ottamatta huomioon, sillä tällaisen epäämisen seurauksena nuo lapset tosiasiallisesti joutuisivat lähtemään koko unionin alueelta eivätkä he siis tosiasiallisesti voisi käyttää pääosaa oikeuksista, jotka heillä on mainitun aseman perusteella.
- 34 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 55 ja 56 kohdassa huomauttanut, tässä yhteydessä Alokpa voisi Jarel ja Eja Moudouloun äitinä sekä henkilönä, joka on huolehtinut heistä tosiasiallisesti yksin heidän syntymästään lähtien, saada johdetun oikeuden saattaa lapset Ranskaan ja oleskella siellä heidän kanssaan.
- 35 Tästä seuraa, että Alokpan lapset eivät lähtökohtaisesti sen seurauksena, että Luxemburgin viranomaiset kieltäytyvät myöntämästä Alokpalle oleskeluoikeutta, joudu lähtemään koko unionin alueelta. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin tarkastettava, onko tilanne todellisuudessa tämä, kun otetaan huomioon kaikki pääasian olosuhteet.
- 36 Kaiken edellä esitetyn perusteella kysymykseen on vastattava, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa SEUT 20 ja SEUT 21 artiklaa on tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä sille, että jäsenvaltio epäi kolmannen maan kansalaiselta oikeuden oleskella sen alueella, vaikka kyseinen kansalainen vastaa yksin sellaisten pienten lasten huollosta, jotka ovat unionin kansalaisia ja jotka ovat syntymästään lähtien oleskelleet hänen kanssaan kyseisessä jäsenvaltiossa ilman, että heillä olisi tuon saman valtion kansalaisuus ja että he olisivat käyttäneet oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, jos kyseiset unionin kansalaiset eivät täyty direktiivissä 2004/38 vahvistettuja edellytyksiä tai jos tällainen epääminen ei estä mainittuja kansalaisia käyttämästä tosiasiallisesti pääosaa oikeuksista, jotka heillä on unionin kansalaisen aseman perusteella, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava.

Oikeudenkäyntikulut

- 37 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa SEUT 20 ja SEUT 21 artiklaa on tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä sille, että jäsenvaltio epää kolmannen maan kansalaiselta oikeuden oleskella sen alueella, vaikka kyseinen kansalainen vastaa yksin sellaisten pienten lasten hoidosta, jotka ovat unionin kansalaisia ja jotka ovat syntymästään lähtien oleskelleet hänen kanssaan kyseisessä jäsenvaltiossa ilman, että heillä olisi tuon saman jäsenvaltion kansalaisuus ja että he olisivat käyttäneet oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, jos kyseiset unionin kansalaiset eivät täyty Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2004/38/EY vahvistettuja edellytyksiä tai jos tällainen epääminen ei estä mainittuja kansalaisia käyttämästä tosiasiallisesti pääosaa oikeuksista, jotka heillä on unionin kansalaisen aseman perusteella, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava.

Allekirjoitukset